

KÁLVINISTA SZEMLE

A SZLOVÁKIAI REFORMÁTUS KERESZTYÉN EGYHÁZ
HIVATALOS LAPJA

LXXXVIII. évfolyam

1. szám

Komárom, 2017. január

Ára 35 cent

MEGÚJÍTÓ KEGYELEM

Az újesztendő vezérigéje egyházunk számára Pál apostolnak a rómaiakhoz írott leveléből a következő: „Isten ingyen igazít meg az ő kegyelméből a Krisztus Jézusban lett váltság által” (Róma 3,24).

A középkor és az újkor fordulóján, a reformáció teológusainak nagy felismerése volt ez, amely nagyon sok ember szívét indította meg és juttatta a hit által ingyen kegyelemből kapott üdvösség boldogító tudatára. Ebben az esztendőben szerte a világon, de főleg itt Európában a többi protestáns egyházzal mi is a reformációra emlékezünk. 500 éve lesz annak, hogy Luther Márton, Ágoston-rendi szerzetes 1517. október 17-én kiszögezte 95 tételét a wittenbergi vártemplom ajtajára, amelyben támadta a pápa által kiadott bűnbocsátó cédulák árusítását, magyarázta a bűnbocsánat és az üdvösség kérdését az Isten kijelentett akarata szerint. Tétéleinek végén a következő ige olvasható: „Mert más alapot senki sem vehet a meg-lévőn kívül, amely Jézus Krisztus” (1Kor 3,11). Ezzel egyértelművé tette azt, hogy a bűnbocsánat, a megigazulás, az örök élet terén és minden más terén egyedül Krisztus az alap. Reá figyelve, neki engedelmeskedve tudunk csak igazán keresztyén életet élni.

Ezért az előttünk álló új esztendő, de a reformáció hagyatéka és az eltelt 500 év történései is arra készítetnek bennünket, hogy megvizsgáljuk életünket és a körülöttünk zajló eseményeket. Fel kell tennünk a kérdést: hova jutottunk? Hordozói vagyunk-e még annak az örökségnek, amiért a reformátorok és hitvalló ősünk akár az életükkel is hajlandók voltak fizetni? Isten kijelentett igazsága meg tud-e még úgy mozgatni minket, hogy abból új élet, új lendület támadjon?

Ezek nagyon komoly kérdések, amelyekre nagyon nehéz néhány sorban válaszolni. Annyit azonban el kell mondani, hogy az Isten igazsága nem változott. Pál apostol ugyancsak a rómaiaknak írja, hogy nem szégyelli a Krisztus evangéliu-

mát, mert az Isten igazsága jelentetik ki abban hitből hitbe (Róma 1,16–17).

Az evangélium pedig az, amit számunkra a próféták, az evangélisták és Isten választott emberei jelentettek ki a világ üdvözítőjéről, Jézusról és az ember megváltásáról. János apostol ezt így fogalmazza meg: „Ami kezdettől fogva volt, amit hallottunk, amit szemünkkel láttunk, amit megfigyeltünk, amit kezünkkel is megtapintottunk, azt hirdetjük az élet igéjéről. Mert megjelent az élet, mi pedig láttuk, és bizonysgot teszünk róla, és hirdetjük nektek is az örök életet, amely az Atyánál volt, és megjelent nekünk” (1Jn 1,1–2).

Isten tehát arra tanít igéje által, hogy véghezvitte a mi váltságunkat, s Jézus Krisztus által fiak lehetünk, azaz örököszei Istennek és örököstársai Krisztusnak. Ez az évszázadok folyamán sem változott, sőt jelen korunkban még erőteljesebb hangsúlyt kap az, hogy az Istenhez tartozás áldott lehetőségét megéljük. Pál apostol azt mondja, hogy „az igaz ember pedig hitből fog élni” (Róma 8,17).

Ebben az új esztendőben, a reformáció 500. évfordulóján szabad nekünk ezért újból ráépíteni életünket Isten örök igéjére. Szabadok vagyunk arra, hogy elforduljunk azoktól a gondolatoktól, amelyek el akarnak minket tántorítani életünk sok helyzetében az Isten által nekünk felkínált életúttól. Szabadságot kaptunk arra, hogy élet-

vitelünkkel, bizonysgtételünkkel rámutathassunk az Isten akaratát komolyan vevő élet értékére, stabilitására és gazdagságára.

S egyben örvendezhetünk annak, hogy Isten ingyen kegyelméből még ma is életek újulhatnak meg. Ezért a legszebb ünneplés az lesz, ha mi magunk is megújult hittel tudunk szolgálni, s az esztendő gazdagsága az lesz, ha szolgáló életünk által minél több ember élete fog megújulni.

Fazekas László

Békességes, áldásokban bővelkedő
új esztendőt kívánunk
minden kedves Olvasónknak
és Munkatársunknak!

Lukátsi Vilma

Szőnyegcsomózás

*Leterítette Isten az időt
életünk elé, mint egy szőnyeget,
tudatosan vagy öntudatlanul
szövögetjük belé az éveket,
mert ahogy a percekből az órák,
órákból napok, hetek, hónapok
megisméltlődő ábrái közé
egy-egy történés élénk színt rakott,
úgy alakul rajza életünknek,
a sok csomóból gyors egymásután
kusza esztendők vetületein
az Isten felé fordult oldalán!
Mert Ő mindig az egészet látja,
nem a részletekben elveszendőt,
élet-mintánk szövögetéséhez
Ő ajándékoz egy-egy esztendőt.
Míg a sok csomó és bog között is
– bárhogy dúl a motívumok harca –
Ő látja már, hogy ábrázolódik
az ember fiának Krisztus-arca.*

GONDOLATOK

A Biblia – táplálék és iránytű

Néhány éve a tokiói reptérről útnak indult a brit BOAC légitársaság 707 típusú sugárhajtású gépe, amely Hongkong, Kalkutta, Róma és Frankfurt érintésével akart Londonba repülni.

Ekkor a pilótának az az ötlete támadt, hogy körülrepüli a Fudzsit, hogy utasai élvezhessék ezt a ritka látványt.

Elhagyta a kijelölt útirányt, és látva repülésre tért át. A látva repülés során a

A repülőgép Tokióban rendben elhagyta a felszállópályát, és dübörgő hajtóművekkel emelkedett fel a derűs, napos égboltba. Hongkong felé vette az irányt. A légi utasok hamarosan megpillanthatták Japán nevezetes hegyét a Fudzsit.

légi kapitány kivonja magát a földi forgalomirányító-központ biztosítása alól, és arra hagyatkozik, amit lát.

A BOAC-gép pilótája látta közvetlenül maga alatt a hegyet, látta a tág és üres légtér, és egyetlen szembejövő gé-

Az ÚR színe előtt

Mennyei Atyánk, ismét elmúlt egy év. Áldunk, hogy e múltó is a kegyelem esztendeje volt. Nem érzünk féltelmet azért, hogy múltával számonkérést is hozott. Hiszen mi bízhatunk kegyelmességében, s szeretetében. Egy új esztendő van előttünk minden következményével. Sokféleképp szorongatott lélekkel, de ugyanakkor bátor és merész elmével megyünk át a következő évbe. Urunk, Istenünk, nem titkolhatjuk sem előtted, sem gondolataink előtt, hogy a test szenvedélye és a szem kívánsága sokszor csábított minket. A harag nyugtalanná tett, és hideg szívünk is gyakran menekült előled. E megtörtént dolgaink megaláznak és bűnbánatra ébresztenek. De az új esztendőbe mégsem kell üres kézzel mennünk: Istenünk, Te kegyelmeddel bátorítasz minket. Visszaemlékezünk sok kétségünkre, mit Lelked üzött ki belőlünk. Szomorkodtunk, de Te megvigasztaltál. Elménk csüggedt, de Te ismét felemeltél. Életre keltted bennünk a reményt is, s az meg nem szégyenített. Legsötétebb pillanatainkban is megszabadítottál bennünket szorongatásainkból. Éledő bátorságot ültettél belénk. Erőnk: erőtlenség, de a Te erőd: gyengeségünkben is megtartó hatalom. Te mindig ugyanaz vagy. Segítségünk Benned van a mi Urunk Jézus Krisztus által.

Sören Kierkegaard

pet sem. A magasságmérői 4000 métert mutattak. Amit nem látott, azok a Fudzsi körül tomboló bukószelek és szélrohamok voltak.

Velük szemben a Boeing 707 nem állhatta a sarat. A gép a levegőben kettétört, lezuhant és valamennyi utas, továbbá a legénység minden tagja halálát lelte.

Sokan, akik az életüket a „látva repülés” szerint élik, kudarcot vallanak. Ahhoz igazodnak, amit látnak. De pusztán értelemmel nem sokra megyünk. Ahogy egy lelki ének mondja: „Tudásunkat és értelmünket homály fedi, ha a te Lelked világossága be nem tölti!”

Isten szava adja meg nekünk az irányt, a célt. Mégpedig nem csak egyszer. Az Ő szava életünk minden szakaszában raddarként kísér minket. „Nem engedi, hogy lábad megtántorodjék, nem szunnyad őriződ” (Zsolt 121,3).

(Ismeretlen szerző)

„Kezdetben volt az Ige, és az Ige Istennél volt, és Isten volt az Ige. Minden általa lett, és nélküle semmi sem lett, ami létrejött” (Jn 1,1.3). Tehát Jézus már a kezdetben is ott volt, Ő a Teremtő. Mégis sokan megkérdőjelezik isteni mivoltát.

„Mert valahány ígérete van Istennek, azokra Őbenne van az igen és ezért által van az ámen is...” (2Kor 1,20a). Az emberek mégis gyakran kételkednek benne, hogy ő egy-e Istennel: Isten és ember is? A Biblia elejétől végig Isten beszédét tartalmazza, ami a valóság és az Ő beszédei semmiképpen nem múlnak el, míg be nem teljesednek.

Valaki azt mondta nekem nemrég, ne beszéljünk A jelenések könyvéről, mert ott rettenetes dolgok vannak leírva. De ha nem beszélünk róla, az még nem jelenti azt, hogy az nem teljesedik be. „Az ég és a föld elmúlik, de az én beszédeim nem múlnak el” (Lk 21,33). Jézus a szeretet, az élet, a tökéletesség, az egyetlen út és megoldás. Nélküle nincs bűnbocsánat, Ő a törvény és azért jött, hogy betöltse azt és megváltsa az emberiséget a törvény átkától.

De az ember hatalomra vágyott

Isten teremtett egy csodálatos világot az ember számára. Uralkodóvá tette mindezek felett. „Uralkodjék a tenger halain, az ég madarain, az állatokon, az egész földön és mindenben, ami a földön csúszik-mászik” (1Móz 1,26b). Mivel az ember az uralkodói joggal nem elégedett meg, többet akar. Mióta világ a világ, az ember hatalomra vágyik. Ezért gyártanak fegyvert, ezért vannak a háborúk, ezért kutatják az égitesteket, hogy van-e ott élet. Isten nem engedi meg az embernek, hogy kifürkéssze az Ő titkait. Az űrkutatásra szánt tengernyi pénzt hasznosabban is el lehetne költeni...

A hatalomra vágyó ember mindent uralni akar. Nem csupán a természetet, az állatvilágot és a növényvilágot, de az élet és a halál felett is uralkodni akar. Eldőnti, hogy ki születhet meg és ki nem (abortusz), és azt, hogy ki meddig éljen (eutanázia). Minden téren istent játszik. Bár Isten tökéletesen elrendezett mindent és mindennek rendelt időt szabott (Préd 3,1). Megszabta, hogy Lelke ne maradjon örökké az emberben, így legyen

élete 70-80 esztendő. Nincs lélekvándorlás vagy reinkarnáció. Nem volt előző életünk és nem megy át lelkünk egyetlen állatba sem, mivel az állatoknak nincs lelkük csak ösztönük. A lélek halhatatlan és megszabott helye van, a halál után nem vándorol.

Sokszor hallom, hogy 80 éves idős embereket a szeretteik lélegeztetőgéppel tartanak hónapokig, mert nem akarják elengedni. Valóban ez a szeretet? Ha őszintén szeretünk valakit, nem kívánjuk, hogy szenvedjen miattunk, és szenvedjen Isten akarataiba, hogy ennyi volt, hogy nincs tovább, ha fájdalommasak is a

tények. Ha sokszor nehéz végignézni szeretteink szenvedését, de Jakab apostol arra biztat, hogy imádkozzunk, mert Istennek van hatalma enyhíteni és megrövidíteni a szenvedés idejét, nincs szükség eutanáziára.

„Nem tudjuk, mit miért enged meg Isten, de mindennel célja van és mindenről tud.”

Isten mindent megteremtett ahhoz, hogy kényelemben, békében, biztonság-

ban és boldogan éljünk, de az ember mindent tönkretett és pusztít, ahogy csak tud.

A tudósok szerint igen nagy veszély fenyegeti ezt a csodálatosan megalkotott világot. Az emberek nem akarnak tudni róla, hogy rohamosan pusztul az állat- és növényvilág, hogy veszélyben az ivóvíz, ami nélkül nincs élet. Megzavartuk az óceánok és a trópusok élővilágát. Rohamos a globális felmelegedés, aminek hatása kb.

30 év múlva már igen tapasztalható lesz. Ez az a pusztulás, amit egyetlen tudós vagy kutató sem tud megállítani. A jövő generációja pedig

nem akar se látni se hallani. Hogy a föld és minden, ami rajta teremtett vészjelzéseket sugároz minden felől. Ébredj ember!

Mind az állatok, mind pedig a növényvilág, de leginkább az emberiség (hisz minden harmadik ember depressziós) üzeni: SOS! Idejutott az ember Isten nélkül: nem tud mást, csak pusztítani.

Indítsunk imaharcot, tartsunk imaközösségeket, könyörögjünk, böjtöljünk, mint Ninive lakói. Ne magunkért, de gyermekeinkért, unokáinkért vigyük Isten elé jövőjüket.

„Életemre mondom – így szól az én Uram, az Úr –, hogy nem kívánom a bűnös ember halálát, hanem azt, hogy a bűnös ember térjen útjáról, és éljen” (Ez 33,11a).

Varjassi Ibolya

Habár egyházunk Zsinati Tanácsa a ZST-16/2016-os számú határozatának jegyzőkönyvi lejegyzésében a harangozás kérdéskörének szabályozását a Szlovákiai Református Keresztyén Egyházban az egyházközségek önkormányzati hatáskörébe utalja, illetve az azzal kapcsolatosan felmerülő problémák feloldását az illetékes esperesi hivatal közreműködésére bízza, mégis talán szükséges, hogy a református teológiai irányultság, a hitvallásos keresztyénség tantisztségének megőrzése érdekében ez úton is támpontokat fektessünk le azon kérdésre keresve választ, hogy – a Nobel-díjas Ernest Hemingway nagyszerű regényének címét, az *Akiért a harang szól*-t parafrázálva – kiért és miért is szólhat egy református templom harangja?

Igeközpontúság

A reformáció nagy hagyatéka a vívmányain nevelkedő protestáns egyházak számára, hogy minden tanításukat az ige forrásából merítik, illetve minden el-

gáltat, hogy minden más felekezet gyakorlatától, vagy minden más babonás, néprajzi berögződéstől elkülönítsük a harangozási okságot a református egyházban.

Be kell látnunk, hogy ennek fényében kevés az az indok, amikor valaki (ha személyhez kötött okról van szó, mint pl. egy temetés), vagy valami (ha nem egyházi eseményről van szó, mint pl. valaminek az évfordulója), abból kifolyólag szólaltatná meg a templom harangjait, mert valaki azt megérdemli, mert valamikor, az egyház múltjában jelen volt, vagy mert kellően nagy volumenű alkalom van éppen, amelynek hírverését csak a harang decibelének akusztikus súlya tudja méltón biztosítani.

A református templom harangjainak, illetve a templomhoz köthető harangoknak a megszólaltatása ugyanis csak az ige felhangzását, illetve az egykoron felhangzott ígérez köthető, vagy az általa felidézhető és elmélyíthető, az egyház történelmét kifejezetten érintő

Mindez tehát a református templomhoz köthető harangokat – mint eszközöket – azzal a rendeltetéssel ruházta fel, hogy hanghordozásukban Isten ígéje által – a jelenben vagy a múltat felidézve – alkalmi szintre emeljék az ige hirdetését az életben – vagy éppen a kockázatban lévő életek mentésére hívjanak (ha a régidőkben félrevert harangokra gondolunk).

Így a református templom harangjai, illetve a templomhoz köthető harangok nem szólaltathatóak meg polgári és nem egyházi liturgiához kötött események alkalmával, valamint emberi hírnév jelzésére.

Vagyis (leggyakoribb példaként említve) amikor egy-egy elhunyt embertársunk emlékére megszólaltatjuk a harangokat, azt is annak nyugtázásával tesz-

„Mikor e harang szól, s hangja éghet, hittel és áhítattal sóhajts Istenhez.”

(A békéscsabai evangélikus nagyharang felirata)

döntendő kérdés végső súlyozását is erre a rendíthetetlen ígérez vezetnek vissza. Az igeközpontúság tehát a református templomok harangozásának is egy alapvetése, amely hivatkozási alapot szol-

múltbeli cselekmény, esemény emlékeztetését jelezheti, és az emberek figyelemfelkeltését, valamint az alkalom iránti vágyakozás fennkölt fokozását szolgálhatja.

szük, hogy utolsó útjára valamikor Isten ígéje kísérte, amely emlékeztetésünket megszentelte, és méltóvá tette arra, hogy a harangszóban is kifejezett, boldog feláradás teljes reménységével gondolkodjunk szerettünkre mindenkor; és ugyanez mondható el minden harangzó által kísért múltbeli eseményről való megemlékezésről is. Ha ez az úgymond igei felhatalmazás nem köthető a harangozási oksághoz, akkor pedig el kell gondolkodnia az embernek azon a kérdésen, hogy milyen visszahangot keltett életében a templomharang szava. Ha a kérdés költői, legyen a válasz még költőibb az egri krónikás szavú Gárdonyi Géza *Harangzó az éjben* című verséből vett gondolata által: „Embertársam! vészes, sötét úton járó, / sötét úton járó, habozva megálló, / hallgass a titkosan megcsendülő hangra: / a szívedben hangzó angyali harangra!”

Rákos Loránt

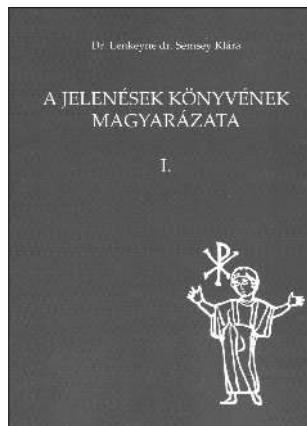
Az Újszövetség utolsó könyve, A jelenések könyve a ritkábban olvasott könyvek közé tartozik a keresztyén gyülekezetekben. Az olvasata nehézkes, mert a nyelvezete erősen szimbolikus és többértelmű is lehet. Az értelmezése több esetben allegorikus, de lehet konkrétan szó szerinti is. A legtöbb modern bibliakutató a korabeli római viszonyokba beágyazottan (préterisztikusan) magyarázza, de sokan a jövő eseményeit taglaló műnek látják.

Sajnos egyes prófécia-magyarázókat A jelenések könyve a 19-20. században arra készítetett, hogy többet olvassanak ki belőle, mint ami valójában benne van. A bibliakutatók előtt jól ismertek a különféle kronológiai spekulációk a világvégevárással kapcsolatban. Ezek odáig mentek, hogy konkrét dátumokat adtak meg a parúziára, vagyis Jézus Krisztus második eljövételére. (Például az adventista Ellen White kronológiai spekulációja szerint ilyen volt 1848, 1850, 1861, 1881, 1889, 1901; vagy a Jehova tanúinak a világ végét váró dátumai pl. 1914, 1918/19, 1925, 1944, 1975 majd 2000. Legújabbban Nora Rothová matematikus állított fel egy kronológiai rendszert, amely alapján 2016-ban vélte eljönni Jézus Krisztust.)

A református egyház apokalipszis-magyarázó és értelmezői ezt a fajta olvasatot elvetik. A magyar nyelvterület ismert exegetái közé tartozik Musnai László, Szikszai Béni, Csia Lajos, Ablonczy Dániel, Cseri Kálmán és legújabbban a 2016-ban kiadott A jelenések könyvének magyarázatával dr. Lenkeyné dr. Semsey Klára professzor asz-

szony, aki sok éven keresztül tevékenykedett a Debreceni Református Hittudományi Egyetemen mint tanszékvezető. A jelenések könyvének kétkötetes értelmezését a Magyarországi Református Egyház Doktorok Kollégiuma szakmai és anyagi támogatásával jelentették meg.

„A könyv hiteles üzenete józanságra nevel a jelenlegi világkorszakot és annak eseményeit illetően. Az ember számára Istennek nem végső megoldása a jelenlegi világ.

Krisztus dicsőségben megjelenik egykor. A jelenlegi világkorszakban követői, elhívott szolgálói által hív és vár mindenkit dicsőséges országába. Jó döntést vár, megtérést. Szól követői által, szól az egyre fokozódó természeti katasztrófák, ítéletes események által. Az ítéletes események az ember figyelmét felkelítő jelek szeretete jegyében azért, hogy a végső ítélettől megmentsék azt az embert, akinek el van készítve a dicsőséges létmód a dicsőség Krisztusának uralma alatt” – írja a szerző.

A tanárnő 660 oldalon aprólékosan, versről versre haladva elemzi a János apostol által 2000 évvel ezelőtt megírt apokaliptikus könyvet úgy, hogy még a laikus olvasónak is olvasmányos és tanulságos is legyen.

Szmrecsányi Csaba

(Magyarországi Református Egyház Doktorok Kollégiuma, Debrecen 2016)

Feladvány

A jelenések könyvéből melyik ige szerepel egyházunk címerében?

Kérjük, hogy megfejtésüket legkésőbb **február 15-ig** juttassák el a Kálvinista Szemle szerkesztőségének címére (**930 10 Dolny Štál 386**). A helyes választ beküldők közt ajándék könyveket sorsolunk ki.

A novemberi számban feltett kérdésre azok válaszoltak helyesen, akik azt írták, hogy *Geri bácsi a szeretetnyelv öt fajtáját alkotta meg*.

Azon kedves olvasóink közül, akik helyes megfejtést küldtek be, hárman részesülnek – a Harmat Kiadó jóvoltából – könyvjutalomban, mégpedig **Fekete Vincéné** (Hetény), **özv. Koczás Eszter** (Tany) és **Szabó Lilla** (Deáki).

Mindhárman Gary Chapman *Tökéletes pajtas* című könyvét kapják ajándékba. Nyereményükhöz gratulálunk, postán küldjük el.

A szerkesztőség

FELTETTÜK A KÉRDÉST

Milyen tervekkel indul neki a 2017-es esztendőnek?

Mivel 2017 a reformáció 500. jubileuma is, ezért annak aktuális üzenete mindenképpen meghatározza nem csak az évkezdeti tervezésem, hanem annak teljes egészét is. Az erő, amelybe még jobban bele szeretnék kapaszkodni, és másokat is erre inspirálni, nem pusztán az emlékezés 500 évében van, hanem abban, Aki a világot teremtette, megszabadította és a visszatérést őhozza elérhetővé tette. A konkrét terv pedig nem kisebb, minthogy Lakszakállason és Szilason elsősorban a reformátusokat, de nem csak őket, új megközelítésben felrázni, összegyűjteni, összefogni, közös munkára indítani. Nem konzerválni, hanem reformálni. Korszerűen Krisztus képére. Számos dolog van a gyülekezeti életben belül, amin szabad, lehet és kell is változtatnunk. Ehhez pedig minden lehetőséget át fogok tekinteni és eszközölni, ami csak szükséges. Lényegében már majdnem minden adott egy új, erőteljes Istenhez forduláshoz, csupán a gyűjtőszikra kell – fentről.

Varga László, Lakszakállas-szilasi lelkész

A 2017-es esztendő terveit a jelenben betöltött szerepeim és feladataim alapján tudom megfogalmazni és értelmezni. Emberként annak az Én-nek a megismerése, akinek Isten lát, s ezáltal teljesebbé és örömtelibbé tenni hitvestársammal, embertársaimmal való kapcsolatokat. Tanulmányaim szempontjából: befejezni a lévai mentálhigiénés segítő szakemberi képzést. Lelkipásztorként templomunk felújítási munkálatainak elkezdése, egyéni lelkipogozói alkalmak elindítása és egy intenzívebb idő- és beteglátogatás megvalósítása a cél. Mindezek mellett egy olyan tudatos munkaterv és időbeosztás kidolgozása, melynek segítségével a személyes feltöltődésre és ház körüli munkákra, családommal való együttlétekre és szolgálati kötelességeimre is egyaránt, megterheltség érzete nélkül legyen lehetőség. Minderre egy ige készlet: „Mikor nincsenek ökrök tisztá a jászol; a gabonának bősége pedig az ökörnek erejétől van” (Péld 14,4). Isten áldását kérem erre.

Tatár István, kisújfalui lelkész

Hogy érheted el változást egy kamasszal? (12.) A változást hozó terv megvalósítása

2. Készítsd elő a terepet!

Őszintén, egyszerűen, ne magas lóról mondd el, hogy úgy érzed, változásokra van szükség a családban. Még ha elég jól sejtet is, min kellene változtatni, érdemes ezen a ponton csak annyit mondani: – Nem tudom pontosan, min, de úgy érzem, hogy valamin változtatnunk kellene. Sőt, tőlük is érdemes megkérdezni, hogy ők személy szerint milyen változásokat látnának szükségesnek.

Ha tényleges változásokat akarsz látni a családban, sokkal célravezetőbb a saját elképzeléseid helyett a gyerekeid javaslataiból kiindulni. Várd meg, mi lesz. Mindezzel a változásra készíted elő a terepet. Ahhoz, amikor majd elmondod nekik, hogy szerinted mi a probléma.

3. Készítsd fel a családot a változásra!

Miután eltöltöttél némi időt a terep előkészítésével (mondjuk egy héttel később), feltárhatsz a legfontosabb prob-

tos, hogy beszéljünk. Tehát, mikor érsz rá? És javasolj néhány időpontot!

Ha a gyereked ennek ellenére nem áll kötélnék, ne erőltesd egy darabig. De ha legközelebb sem hajlandó leülni beszélgetni, megint vegyél el tőle valamit. El kell, hogy érjen hozzá az üzenet, hogy egyre több lesz a fájdalom az életében, amíg hajlandó nem lesz leülni veled beszélgetni. Kénytelen lesz dönteni.

Talán számokra is új lesz ez az eljárás. Különösen, ha egyedülálló szülő vagy. Kamaszokat nehéz egyedül nevelni. Már az alaphelyzet is a legtöbb esetben valakinek az elvesztésével alakult ki. Eleinte a közös veszteség talán közelebb hozta egymáshoz a gyereket és a szülőt. De ha a gyerek minden idejét a barátával tölti, a nevelése lehetetlenné válik, mivel a szülő helyett már a kortársaitól várja az útbaigazítást.

Egy darabig a túlterhelt szülő élete kényelmesebbnek tűnhet az önállósodott gyerek miatt. Ha azonban vissza akarja szerezni szülői szerepét, nagyon nehéz

hatod fel azt a 2-3 dolgot, vagy magatartást, amelyek ellen eddig nem léptél fel határozottan, de mostantól kezdve nem lesznek elfogadhatóak. Itt a lehetőség, hogy megváltoztass korábbi hozzáállásokat, rossz beidegződéseket és elképzeléseket.

Eljött az ideje, hogy kimondd: – Hibát követtünk el azzal, hogy ezt megengedtük.

Ez az a fordulópont, amitől kezdve a dolgok más mederbe kerülhetnek. Remélhetőleg az új korszak kezdete!

5. A terv megvalósítása

A családi rend helyreállításának ez az a része, ami meghatározza, hogy eredményesen valósul-e meg mindaz, amit e sorozatban olvastál. Most fogod megtanulni, mikor kell erősnek lenned, és mikor érzékenynek.

Ezen a ponton tanuld meg, hogy a gyerekeidnek némi átmeneti fájdalmat kell átélniük azért, hogy megértsék: a helytelen viselkedés az esetek többségében következményekkel jár. Ez az a pont, ami szükségessé teszi a szülők teljes együttműködését, akár együtt élnek, akár külön.

Ebben a döntő szakaszban derül ki a gyerekeid számára, hogy mennyire gondold komolyan ezt a változás-dolgot. Mekkora tényleges, őszinte elhatározás van benned arra, hogy rendet teremts a családi életetekben.

A gyereked most látja meg, hogy képes vagy-e kitalálni amellest, amit mondasz, és hogy tényleg hiszel-e abban, amit csinálsz.

Azt gondolom, hogy egy mindenki számára áttekinthető értékrend, vagy „hitrendszer” kialakítása az egyik legjobb módja annak, hogy megértesd a gyerekeddel, milyennek akarsz látni a családodat a jövőben.

Könnyűnek tűnik ez az öt pont? Egyes családokban könnyű. Másokban nem az.

Eleinte talán kevés lesz közöttetek az egyetértés, és az új rend kialakítása sok fájdalommal, kényelmetlenséggel és feszültséggel járhat. De az átmeneti mélypontok után mélyebb és egészségesebb lesz közöttetek a kapcsolat.

Brouwer Pálhegyi Krisztina

(A szerző engedélyével: krisztamami.wordpress.com)

lémákat, amelyeket a családban látsz. Most sem muszáj mindent egyszerre a fejükre zúdítani.

Ha nem hajlandó egyeztetni veled egy időpontot, amikor le tudtok ülni beszélgetni, akkor vedd el tőle valamelyik, a szülői ház által nyújtott privilégiumát, ami fontos neki, de nem szükséges az életben maradáshoz. A számítógép-használat jogát, a mobiltelefonját, vagy más, amit a te jóvoltodból élvez. Olyasmit, amiről nem tud könnyedén lemondani.

Lehet, hogy kiabálni fog: – Ez manipuláció! Zsarolás! Erre nyugodtan felelhetsz: – Igazad van. De úgy érzem, fon-

dolga lesz. Különösen, ha ez olyankor történik, amikor ez a szülő már új kapcsolatban él. Mégis szükséges és fontos lépés a szülői szerep visszaszerzése, ha szembe akarsz nézni a családban felhalmozódott problémákkal.

4. A fordulópont: közdöl világosan a változást!

Az az a pont, amikor elkezded véghezvinni a változásokat. És ebben az első lépés az, hogy el kell mondanod, milyen változást akarsz látni. Ekkor kell olyasmit mondanod, hogy: – Ennek és ennek meg kell változnia... szeretném, ha ez és ez másképp működne. Ekkor sorol-

Nincs új a Nap alatt A STRESSZRŐL

„Szívem hevesen dobog, erőm elhagyott, szemem világa sincs már velem” (Zsolt 38,11). A zsoltárfő Dávid önreflexiója modern megfogalmazásban egy disztressz állapotot tükröző tünetegyüttest fogalmaz meg. Megterheltség, nyomás, feszültség által kiváltott állapotot sugall, mely manapság mindannyiunkra naponta nagy nyomással nehezedik, hiszen hasonlóan a zsoltárhoz, mi is ki vagyunk téve rengeteg problémának, kihívásnak.

A stressz fogantatásunk pillanatától fogva végigkíséri életünket. Bármily meglepő, de a szervezetet védeni hivatott, nem pedig rombolni. Reakcióink – legyenek azok bármilyen megterhelésre, hatásra, változásra adott válaszok –, jó esetben mozgató erők, melyek segítenek a túlélésben. Dinamikát kölcsönöznek a mindennapok kihívásainak, formálják az életünket és életmódunkat, megszabják az élettempót, mely meghatározza az életritmust, hiszen aktivitásainkhoz nélkülözhetetlen alapot biztosítanak. A stressz tehát a hajtóerőnk lehet mindazon célok hatékony és gyors elérésében, amelyeket kitűzünk magunk elé.

A kétféle stressz

A stressz fogalmával a külső és belső nyomás okozta állapotot foglalja össze Selye János, aki rossz, azaz disztresszt és jó, azaz eustresszt különböztet meg. A jó stressz a hatékony, jobb teljesítmények elérésére ösztönöz, alkotó változásokra és változtatásokra indít, melyek elérését követően egyfajta kiegyensúlyozottságot érzünk, kellemes feszültséget, az elért eredmények fölötti örömet.

A rossz, a negatív stressz viszont gátló, teljesítményt csökkentő, akár testi tüneteket is okozó hatás. Az idült meg-

„A jó stressz a hatékony, jobb teljesítmények elérésére ösztönöz.”

terheltség, nyomás feszültség esetén különböző pszichés és szomatikus betegségek forrásává válhat a disztressz (szívelégtelenség, agyvérzés stb.), melynek következtében elveszítjük biztonságér-

zetünket, kimerültnek, túlterheltnak, elkeseredettnak, erőtlennek, elveszettnek érezzük magunkat, mely szélsőséges esetekben komoly depresszióba fulladhat. Elindíthatja a rossz döntések folyamatát. A múltból hozott feszültségek, vagy a jelen terhei és a bizonytalan, kérdéses jövő adta életérzés, ezek mind-mind a rossz stressznek a „termelői”. Ilyenkor születik meg aztán az egyénben a kérdés: felvegye-e a harcot az adott helyzettel, vagy „belemenekül” esetleg egy betegségbe. Mintegy „elutazik” a jelenből.

Mik a stresszorok?

A stressz lefolyása Selye szerint a következő képen foglalható össze: a sokféle, stresszt okozó inger (stresszor) hatására az idegrendszer erős stimulációja lép fel, melynek feladata „fellázítani” a szervezetet és minden élet-, léterőt a védekezésre mozgósítani.

Érdeemes, a teljesség igénye nélkül, megemlíteni a leggyakoribb stresszorokat: zaj, forróság, hideg, éhezés, szomjazás, kialvatlanság, munkahelyi túlterheltség, monoton munka, alacsony vagy túlzott követelmények, szociális izoláltság, interperszonális konfliktusok, traumatizáló események (haláleset, válás, gyermekotthon, idősok otthona stb.). Folyamatosan ki vagyunk téve tehát ezeknek a tényezőknél. Jó, ha ismeretekkel rendelkezünk, ha felkészültek vagyunk.

„Legyetek józanok, vigyázzatok, mert ellenségeitek, az ördög mint ordító oroslán jár szerte, keresve, kit nyeljen el” (1Pt 5,8).

Drenkó Zoltán

A Szentírás számtalan helyen tudósít arról, hogy az ember vagy az emberek stresszhelyzetben úgy vezetnek le a felgyülemelő fájdalmaikat, feszültségüket, energiájukat, hogy kiáltanak agresszió helyett. De az égre kiáltanak!

„Izrael fiai pedig sóhajtoztak a szolgaság miatt, kiáltottak, és a szolgaság miatt való jajgatásuk feljutott Istenhez”. „Sámuel... egész éjjel jajgatott az Úr előtt” (Saul miatt). „Megsebzettek kiáltanak segítségért, de Isten nem botránkozik meg rajta”. Vagy gondoljunk a hal gyomrában kiáltozó, Istenhez „üvöltő” Jónásra.

Nem erről a gyógyító kiáltásról vall-e a zsoltáros, amikor azt mondja: „Uram, Istenem, hozzád kiáltottam és meggyó-

gyítottál engem”. Nagyon nehéz meg nem említenünk a keresztyén ég felé kiáltó Jézus Krisztust: „Három óra tájban Jézus hangosan felkiáltott: Éli, Éli, lamá sabaktáni” majd „...ismét hangosan felkiáltott és kilehelte lelkét.”

„Lehet fölfelé,
Isten felé nemcsak
kiáltani, hanem
robbanni is.”

Az első keresztyének körében még mertek és egyes közösségekben – olajozottan működő vagy liturgikus imák helyett – még ma is mernek Istenhez kiáltani. ... Az ember az égre kiált, Istent öleli át szorosán, Jézus pedig végső kiáltásában az Abba karjaiba simul, düh és robbanás helyett Isten szívére hajtja fejét.

És nem erre a kiáltásra tanítgatja-e a Szentlélek az embert? „...Isten elküldte Fiának Lelkét a mi szívünkbe, aki által kiáltjuk: Abba, Atyám”.

Azt hiszem, itt tanulhatnánk még valami újat a „dühös zsoltárok” szerzőitől is. ... Tanuljuk meg belőlük, hogy: *lehet fölfelé, Isten felé nemcsak kiáltani, hanem robbanni is*. Éppen abban a bezárt ajtajú, belső szobánkban, amelyről Jézus beszél. Ott mindent, igazán mindent kiadhatunk magunkból, pontosabban feladhatunk Annak, Aki előtt nem kell képmutatás-kodnunk, mert nem is lehet, kinek ajánlatos is *mindent* elmondani, vagy éppen kiáltani szépígités nélkül, úgy, ahogy megfogalmazódik bennünk, ahogy a zsoltáros minden kegyeskedés nélkül *ki- és elmondta*, ami éppen a szívét nyomta, *feszítette*. Isten helyére teszi ezt az agresszív imádságot is. ... Az igazi ima lényege nem a szépség, hanem az őszinteség. A mérgelődő, kesergő, sőt dühös zsoltárok nem „szépek”, de őszinték, emberiek, gyógyítók a maguk sajátos módján. Talán ezért is kerültek be a Szentírásba, okulásunkra: még így is lehet és szabad imádkoznunk. Isten előtt „szebb” ez az ima, mint a szabad vers művészi formájára csiszolt liturgiai remekmű, amely gyönyörű, de nem sodor bennünket – fölfelé.

(Gyököcssy Endre)

500 év Európa történetében EGY ZORDON KORSZAK ÖSSZKÉPE

Különös a színes, gazdag eseményekbe öltözött idő. Ki gondolta volna, hogy oly sok, egymást váltó századot kell megélnünk, mígnem egy német tudós évszámokhoz kötötte, nevet adva az adott korszaknak, elkészíti az emberiség történelmének a felosztását.

E munka nagyságát megelőzte egy 6. századi szerzetesi tett: I. János pápa 525-ben segítséget kért a húsvét időpontjának kiszámításához Dionysius Exiguus szkíta származású szerzetestől. Ő eleget téve a kérésnek, 95 évvel továbbvezette az Alexandriai Szent Cirill húsvétábrázolását, s e táblázatban egy óriási jelentőségű újítással állt elő. Felhagyott ugyanis a korábban használt diocletianusi éveket, és bevezette a Krisztus születéséhez igazított dátumozást. Ezt használta fel a német történész, s ennek alapján írhatunk mi már a középkor alkonyáról, azaz a Kr. u. 1303–1517 közti időszakról

A pestisjárvány

A 14. század közepén fél évezredes szünet után ismét visszatért Európába a pestis, mégpedig a legnagyobb halandóságot követelő változatában. Ezúttal nem Afrikából jött, mint az ókor végén, hanem a mongolok közvetítésével Belső-Ázsiából. Megjelenése egyébként a biológiai hadviselés legkorábbi, s mindmáig legpusztítóbb esete. A mongolok 1347-ben a Krím-félsziget déli partján lévő genovai telepet és kereskedelmi lerakatot, Kaffát ostromolták, amikor is a seregben kitört a pestis. Mielőtt szétszéledtek volna – ez volt az egyetlen lehetséges védekezési mód – a pestises hullakat katapultált belölték a városba.

A mit sem sejtő genovaiak jó kereszténynek módjára eltemették a halottakat, ámde hamarosan rajtuk is jelentkeztek a járvány tünetei. Sietve hajóra szálltak tehát, s betegjeikkel, halottaikkal – és a pestis kórokozóival – hazatértek. Az így behurcolt betegség néhány év alatt 25 millió halálos áldozatot szedett az európai népességéből. A történeti demográfusok ma már egyetértenek abban, hogy a fekete halál, a pestis törte meg Európa népességének dinamikus fejlődését. A milliók gyors pusztulása meghatározóan rányomta bélyegét a következő másfél évszázad európai men-

talítására, amelyen a halál víziója uralkodott.

A 14-15. században nem alapítottak új városokat, s a meglévők lakossága sem növekedett. Egyes kutatások szerint 1347 és 1670 között nem volt Európában egyetlen olyan év sem, amikor valahol ne lett volna pestis. A pestisjárvány után világvégevárás hatalmasodott el a népeken. Flagelláns mozgalmak léptek fel, s ezek résztvevői önmagukat korbácsolva városról városra vonultak. A tömegek a halál bűvöletében éltek.

„Nincs még egy korszak, amelyik annyit foglalkozott volna a halál gondolatával, mint a késői középkor.”

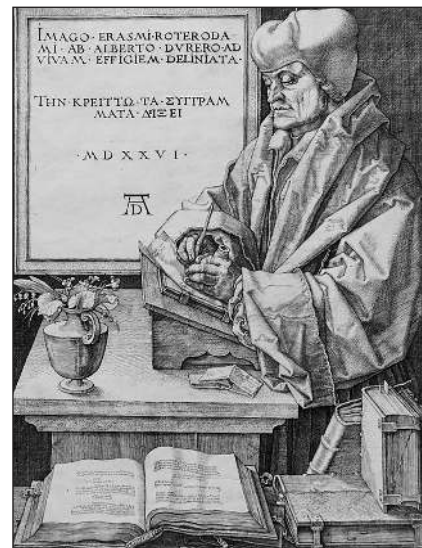
(J. Huizinga)

Svájc születése

Európában eközben az idő Ura életre hív egy országot, amelynek igazi kiváltsága az lesz, hogy a krisztusi IGE fényével más népek, nemzetek mindennapjait gazdaggá tegye. A középkori európai kereskedelem fontos útvonalai vezettek az Alpok hágóin keresztül, felfegyverzett, szabad parasztokat bíztak meg ezek védelmével a későbbi Svájc területén. Habsburg Rudolf igyekezett joghatóságát a fenti területekre is kiterjeszteni, s a szabad svájci parasztokat függőségbe kényszeríteni, ám azok ragaszkodtak autonómiájukhoz. Ennek következményként háború háborút követett, s az elvesztett csaták eredményeként a Habsburgok elismerték 1499-ben a svájci kantonok és városok szövetségének önállóságát. A 16. század elején lényegében mai formájában kialakult Svájc, amely 13 kis állam szövetsége volt.

A kései középkor évtizedeivel azt bizonyítja, hogy az egyetemes keresztény kultúra felbomlott, s különféle törekvések sora lépett a színre. A császárság árnyékhatalommá vált. Leáldozott a pápaság csillaga is politikai és egyházi szem-

pontból egyaránt. A római egyház világszerte törekvéseihez már sem a vezető politikai hatalmak, sem a népek vallási meggyőződése nem nyújtott alapot. V. Kelemen székhelyét Rómából Avignonba helyezte át. A pápák 1309 és 1377 közt itt töltötték babiloni fogságukat. A szerzetesrendek dúskáltak a gazdagságban. Kifejezetten kiábrándító volt az a vita, amely a spirituálisok és a pápák között folyt a krisztusi szegénységről. Hanyatlásnak indult az egyházi tudományosság is. A Németországban kibontakozó misztika a széles néprétegeket nem érintette meg. Súlyosbította az egyház helyzetét, hogy két központja (Róma és Avignon) volt, külön pápával. A nagy nyugati egyházszakadás (1378–1415) harminchét éven át tartott. Az egyház megreformálásának vágya a 14. század végétől jelentkezik. Az egyházfő a reformzsinatokkal Róma további hitelvesztését próbálta késleltetni. Ám az egymást váltó pápák (VIII. Ince, vagy VI. Sándor) züllött élete megbotránkozta a tömegeket. A nyugati egyház megreformálásának nagy kísérlete kudarcba fulladt és a törökök előretörése közel hozta az iszlámot a latin egyházhoz. A negatívumok végtelenje mellett a reneszánsz (Dante

Rotterdami Erasmusnak, a késő reneszánsz legnagyobb hatású humanistájának a születésnapja a pestis vitte el.

Alighieri) és a humanizmus (Desiderius Erasmus von Rotterdam) egy-egy jeles képviselője próbálta árnyaltabbá tenni a korszak zordon összképét. A történelem Istene pedig az újkor hajnalán élővé tette ismét az Igét. **–nld–**

A késő középkor szakaszát a 14-15. századra datáljuk, mely óriási változásokat hozott: a hit és a tudomány, a kultúra és a keresztyén hit szoros kapcsolata egyre lazábbá vált.

A tudományok függetlenítették egymást a teológiától, ezzel a gazdasági visszaesés is bekövetkezett. Mindezek mellett Európa népességének harmadát ragadta magával a fekete halálnak nevezett pestisjárvány. De nem csak világi szinten történtek változások, hanem az egyház berkeiben is.

A középkor végén a püspökök egyre inkább közjogi intézmények vezetőivé, világi fejedelmekké váltak és főpapi teendőiket más felszentelt püspökökre ruházták. Az egyház kevés figyelmet fordított papjai képzésére – ami tudással rendelkeztek azt egy plébánosnál szereztek, aki

John Wyclif

csak a legalapvetőbb ismereteket adta át. Számtalan ájtatosságot, litániát tartottak, valamint a már említett pestisjárvány miatt szentmisék közül a gyászmisék száma igen megnövekedett. A gyónás és áldozás szentségéhez a hívek évente egyszer járultak. A gyónás adománnyal volt összekötve, valamint az utolsó kenetet csak kívánatra szolgáltatták ki. Ebben az esetben is szokás volt adományt adni, sőt, ha a beteg felgyógyult, az adomány összege növekedhetett. Hitoktatás tulajdonképpen nem volt. A plébániai iskolák csak a legegyszerűbb szövegeket tanították be. Mivel a hívek írástudatlanok voltak, bibliai tárgyú képeskönyvek helyettesítették az írott szót.

John Wyclif

Ezek az egyházi jellegzetességek vezettek oda, hogy egyre nagyobb elégedetlenség alakult ki társadalmi szinten. Ezért Angliában a király és a parlament egyesült erővel igyekezett megszabadulni a pápaság nyomasztó igájától. John Wyclif angol pap és egyetemi tanár nemcsak egyházpolitikai kérdésekben mert szembeszegülni a római kúriával, hanem a papság romlottsága, s a kolduló szerzetesek káros működése ellen is több alkalommal éles beszédeket tartott a szószékéről. Elvetette a szentek, ereklyék és képek tiszteletét, az olajnak, sónak és viasznak megszentelését, az istentiszteletben a latin nyelv használatát, a magán misét, az utolsó kenetet; helytelennek tartotta a szentek közé való felvételt, a búcsút; megszüntetni kívánta a papi nőtlenséget, a szerzetességet.

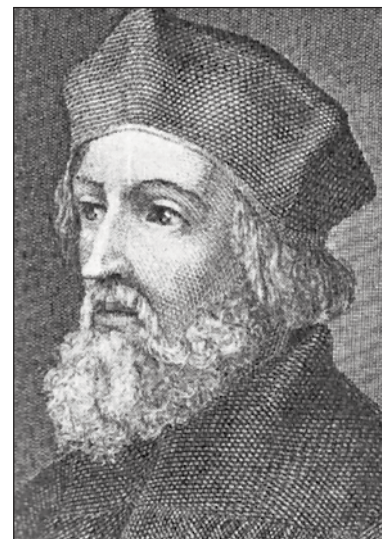
A bűnbocsánat tanát és gyakorlatát, az egyházi átkot és tilalmat istenkáromlásnak, a fülbe gyónást lelkiismereti kényszernek tartotta. Azonban Wyclif munkássága nem csak abban nyilvánult meg, hogy az egyház ellen szónoklatokat tartott, hanem hangsúlyozta, hogy a Szentírás legyen közkinccs, ezért a Bibliát angol nyelvre fordította, és egyleteket alapított, melyeknek tagjai utazó prédikátorokként járták be a községeket, hogy hirdessék a népnek az evangéliumot.

Tanainak híre eljutott a pápához is, így történt, hogy XI. Gergely pápa 1377-ben Wyclif tizenkilenc tételére kimondta az átkot. Űgye a londoni zsinat elé került, mely tanait hamisnak nevezte, egy részét eretnekségnek bélyegezte. Erre VI. Orbán pápa magához hívatta Wyclifet Rómába, de Ő az odavezető úton meghalt. Ám az egyház Wyclif halála utána is elégtételt követelt, ezért a konstanzi zsinat (1415. május 4.) eretneknek nyilvánította – 45 tételét elítélte, s elrendelte, hogy égessék el iratait, őt magát ássák ki és szórják szét csontjait. 1428-ban ezt az ítéletet végre is hajtották, majd megkezdődött Wyclif híveinek véres üldözése.

Husz János

A késői középkor másik meghatározó személye Husz János volt. Ő volt az, aki olyan mozgalmat indított, mely kétértelmű tette Csehországban a római kato-

likus egyház fennmaradását. Tudnunk kell, hogy Husz János még mielőtt kritizálni kezdte a római egyházat, egy kifogástalan katolikus volt. Volt, hogy egy búcsújárás alkalmával búcsúért még az utolsó négy garasát is odaadta, de később megértette, hogy a bűnös embert a Megváltó szabadíthatja meg a kárhatóból és teheti méltóvá az üdvre. Pannasszal éltek a sértett papok az érseknél Husz ellen, s azzal vádolták, hogy azt hirdette a szószékéről, hogy az a pap, ki az egyházi szolgálatért, főleg szegényektől díjat követel, az eretnek. Az érsek ezen vádak alapján megfosztotta Huszt minden lelkesítő teendő végzésétől. Vencel király azonban pártfogásába vette Husz Jánost, aki felbátorodva egyre merészebb támadást intézett az egyház és papság romlottsága ellen. Kezdetben Zsigmond király is Husz mellett állt, de

Husz János

az 1414. novemberi konstanzi zsinaton meggyőzték Zsigmondot arról, hogy eretnekség áll fenn!

Husz megjelent a zsinaton, de bebörtönözték. Azt követelték tőle, ismerje el, hogy tanai tévesek, vonja vissza azokat nyilvánosan. Husz nem tette, ezért kimondták az ítéletet.

Megfosztották papi hivatalától és méltóságától, könyveit elégették, kivetkőztették papi öltözékéből, átadták a világi hatóságnak, és még aznap, 1415. július 6-án eleven megégették. Követői voltak a husziták.

De a történéseket megállítani nem, csak lassítani lehetett.

Fazekas Szilvia

A decemberi írásom végén azt mondtam, hogy ne várjatok rám, olvassátok inkább a Bibliát. Most mégis el szeretném mesélni nektek életem legszebb találkozóját. (Az egész történet részletesen itt olvasható: *Lk 1,26–38*.)

Mária nagyon meglepődött, amikor meglátott. Nem teke-tóriáztam, hanem azonnal köszöntöttem azokkal a szavakkal, amiket már régen kigondoltam, hogy mondani fogok. Hogy tudja meg, milyen csodálatos az Úr, ezért ezt mondtam neki: „Üdvözlégy, kegyelembe fogadott, az Úr veled van!”

Elhiszem, hogy a Szia, Mária! nektek jobban tetszene. Vagy az, hogy Jó napot!, de én azt szerettem volna már ezzel is hangsúlyozni, mennyire szereti őt Isten, és mennyire meg fogja változtatni az életét: teljessé teszi azt. Nem édes-ségek és játékok által, hanem az Ő jelenlétével és örömeivel. Azt akartam, hogy azonnal, amint meglát engem, tudja, hogy nem egy furcsa napja van csupán, hanem hogy Isten-től jövő kegyelemmel, szeretettel és örömmel teljes.

A mennyben mindenki kíváncsi volt, hogy milyen Mária. Kérdezték tőlem, hogy jó-e, kedves-e. Az egyik angyal azt

metlen voltál. Esetleg összevesztél valakivel, vagy lusta voltál és nem tanultál, nem segítettél otthon. De mindenek ellenére, bármit is követtél el, az Úrsten szeret téged, és keres, hogy felvidítson, hogy veled legyen, hogy megváltoztasson és erőt adjon ahhoz, hogy a jót cselekedd. Néha azt gondoljuk: én nem vagyok olyan kedves, mint Mária, engem az Úr nem bíz meg semmi különleges feladatra. Ne hidd! Isten szeret téged, nem azért, amilyen vagy, de azért, mert vagy. Ő teremtett téged is, és Ő tudja a legjobban, mi mindenre vagy képes.

Mária az én köszönésem elgondolkodott. Csodálatos asszony! A múltkor elmondtam nektek, hogy Zakariás, a pap mekkora csalódást okozott, amikor nem hitt nekem és jelt kívánt. El kellett, hogy némissam őt. De Mária megörvendeztetett. Egyszerű, szerény nő, de rögtön elgondolkodott azon, amit mondtam neki. Ez a legfontosabb, kedves Gyerekek: elgondolkodni Isten szaván. Azok nagyon értékes pillanatok, amikor valaki olvassa a Bibliát és elgondolkodik rajta. Tudom, hogy a bibliaolvasás szokása nem számít modern

dolognak. De ha elkezdték, gazdagítani fog titeket. Ne gondoljátok, hogy ha most elkezdték olvasni a Bibliát, hogy akkor azonnal készségek lesztek. A házi feladathoz sem lesz több kedvetek. A Biblia nem varázsszessző. De az életetekben egyértelműen sok minden meg fog változni, mert az életetek rácsatla-kozik egy másik történetre. (Aki még nem olvasta a Bibliát, az ezt még nem értheti.)

Máriával közöltem, hogy ő lesz az anyja az Isten Fiának, és ő ezt teljes engedelmességgel elfogadta. Ezt mondta: „Íme, az Úr szolgálóleánya: történjék velem a te beszéded szerint!” Néha ezt magától értetődőnek tartjuk. De Mária nagyon sokat kockáztatott ekkor. Ha József, az ő jegyese ekkor elhagyta volna őt, az egész

környezete elítélte és rágalmazta volna, hogy gyermeke született még mielőtt férjhez ment. Csodálatra méltó, hogy mindazt, amit Isten kért tőle, teljes engedelmességgel fogadta. Megfigyeltem, hogy néha az is elég, ha megváltozik az időjárás és máris nem mentek istentiszteletre. A Bibliát nem olvassátok, mert nincs hozzá kedvetek. A szemétkosár kivételét teljes áldozathozatalként élitek meg. Próbáljátok meg elsajátítani Mária példáját, és legközelebb, ha édesanyátok kér tőletek valamit, mondjátok neki ezt: A te készséges szolgálód vagyok, történjék velem a te beszéded szerint! És figyelj meg, hogy ami Mária esetében számunkra teljesen magától értetődőnek tűnik, ha nekünk kell megtennünk valami hasonlót, azt már hihetetlenül nehéz kimondani, még akkor is, ha kis dolgot kérnek tőlünk: kivinni a szemetet, a kistesónak elmagyarázni a matekot.

Ugye, most már elhiszitek, hogy a Máriával való találkozásom örökre beíródott a szívembe?

A mai napig azt gondolja mindenki, hogy akiket Isten kiválaszt, azoknak mind csodálatos embereknek kell lenniük. Pedig lehetünk bármilyenek, Ő mindannyiunkhoz jön, mert szeret minket. Lehet, hogy ezen a héten sok minden nem sikerült neked. Vagy az is lehet, hogy engedetlen és türel-

Janette Knežová

A Zsinati Tanács a 16. ülésén, melyre december 10-én, Rimaszombatban került sor, az alábbi közérdekű határozatokat hozta:

- A tárgysorozatot egyhangúlag elfogadta.
- Jóváhagyta a 14. és a 15. ülés jegyzőkönyvét.
- Siák Magdolna részére teológiai tanulmányai befejezéséig megadta a lelkészjelölti jogállást.
- Határozott arról, hogy létrehozza a családsegítő szolgálatot. Megbízta Kassai Gyula esperest és Molnár Árpád zsinati tanácsost a családsegítő szolgálat koordinálásával, továbbá Süll Tamást, hogy Kassai Gyula és Molnár Árpád koordinálása alatt a családsegítői szolgálatban intézeti lelképásztorként vegyen részt. Süll Tamás ezen megbízásának feltétele, hogy az általa működtetett családsegítő kft.-jét 2017. január 31-ig megszünteti.
- Hozzájárult Vargha Balázs lelkész megválasztásához a Szádelői Református Egyházközségbe.
- Az alábbi előadókknak adta meg a veniam docendit (meghívás az oktatásra) a Selye János Egyetem Református Teológiai Karára a 2016/17-es akadémiai évre: Xeravits Géza György, Kókai Nagy Viktor, Karasszon István, Görözdí Zsolt, Bernhard Kaiser, Kocsev Miklós, Pólya Katalin, Somogyi Alfréd, Lévai Attila, Pap Ferenc, Molnár János, Czirfusz Attila, Tanító Péter, Kis Jolán, Süll Kinga, Sungkon Park, Balázs Lilla (2017. január 31-ig).
- Támogatja a szlovákiai keresztyén egyházak legfőbb képviselőinek a vasárnap megszentelése tárgyában 2016. október 24-én elfogadott nyilatkozatát.
- Támogatja a szlovákiai keresztyén egyházak legfőbb képviselőinek az egy-

házak finanszírozása tárgyában 2016. október 24-én elfogadott memorandumát. Az egyházak finanszírozásának jelzett módosítását egyházunk csak abban az esetben támogatja, ha a működésre szánt állami hozzájárulás kapcsán az egyházunkat már évtizedek óta sújtó hátrányos megkülönböztetés a 2017-es esztendőben megszűnik. A működésre szánt támogatás egyházunk esetében – összehasonlítva a többi hasonló méretű és jellegű egyházzal –, csupán egyharmada a lelkészek száma alapján járó hozzájárulás összegének.

– Tudomásul vette, hogy Szénási Szilárd esperes 2016. november 1-jei hatállyal a Kamocsai Református Egyházközség helyettes lelkészévé Sasák Attila érsekújvári lelképásztort jelölte ki.

– Tudomásul vette, hogy Juraj Brecko esperes 2016. szeptember 19-ei hatállyal a Töketeresbesi Református Egyházközség helyettes lelkészévé Janette Knežová lelképásztort jelölte ki.

– Tudomásul vette, hogy Somogyi Alfréd esperes Tompa Veronika anyagi szabadságának idejére – 2016. november 15-től előreláthatólag 2017. június 30-ig – a Diósförgepatonyi Református Egyházközség helyettes lelkészévé Görözdí Zsolt dunaszerdahelyi lelképásztort jelölte ki.

– Tudomásul vette, hogy Somogyi Alfréd esperes Csík György tanyai lelképásztor németországi peregrinációjának idejére – 2016. november 15-től előreláthatólag 2017. június 30-ig – a Tanyi Református Egyházközség helyettes lelkészévé Lőrincz Gábor esperesi beosztott lelképásztort jelölte ki.

– A Sine Metu polgári társulás 2017. július 11-én szeretné Gömbaszögön felavatni Tompa Mihály lelképásztort költő mell-

szobrát. A Zsinati Tanács erkölcsileg támogatja Tompa Mihály mellszobrának újbóli elkészítését, és amennyiben a Sine Metu polgári társulás gyűjtést szervez, egyházunk kész gyülekezeteinkben is megfelelő módon propagálni ezt a gyűjtést.

– A rimaszombati Tompa Mihály Református Gimnázium fenntartójaként az intézmény iskolaszékébe és iskolatanácsába Nagy Ákos Róbert esperest, Rákos Loránt zsinati tanácsost és B. Kovács István gyűjteményi igazgatót nevezi.

– Tudomásul vette Palcsó Attila zsinati tanácsosnak a 2016. október 23–27. között Dél-Koreában megtartott Ima Világtalálkozóról szóló beszámolóját, és kezdeményezte, hogy a karácsonyi körlevélben is legyen megerősítve az imádság szükségességének a gondolata, és a kérés, hogy ahol csak lehetséges, alakuljanak imacsoportok. A Zsinati Tanács megbízta a Zsinat Teológiai Bizottságát, hogy az imádkozásról szóló kézikönyv teológiai megalapozottságát vizsgálja meg, és véleményezze azt.

– Felhatalmazta Fazekas László püspököt, hogy jelöljön valakit egyházunk nevében a Raoul Wallenberg-díjra.

– Elfogadta az egyházközségek és az egyházmegyék költségvetési és zárszámadási nyomtatványainak a tételeit. Az Egyetemes Egyház költségvetési és zárszámadási nyomtatványával a következő ülésén fog foglalkozni.

– A 2017. évi Kirchentag Berlinben és Wittenbergben kerül megrendezésre. A Zsinati Tanács megbízta Palcsó Attila zsinati tanácsost, szervezze meg az anyagi háttér biztosítását, egyházunk részvételét és prezentálását ezen az alkalmon.

– Jóváhagyta, hogy az Egyházzenei Osztály az igazgatói posztra pályázatot írjon ki.

2017-ben is lesz Vakációs Bibliahét

Elkészült a 2017-es év KOEN Vakációs Bibliahét programja, amelyet a KOEN programoknál megszokott odafigyeléssel igyekezett kidolgozni a felvidéki munkacsoport. A program számos régi, a gyermekek oktatása és nevelése szempontjából, az Úrhoz történő vezetés céljából jól használható elemet tartalmaz, de sok új elem is bekerült a „Hű ha...” címet kapott programba.

A gyerekek megismerkedhetnek Bogács és Boróka, a két pulikutya hűségével, s a Bibliahétnek e kerettörténete Dánielnek és társainak az Istenhez való hűségéhez vezet el. A tábori program új

elemeként munkafüzet készül, amit szeretnénk minden táborozó gyermek számára eljuttatni. Az énekek közé több népdalszöveg került. A reformáció jubileumi évére a tábori programban is igyekeztünk hangsúlyt fektetni – részben a témaválasztás is ez irányba mutat –, mivel a felvidéki kötődésű Szenci Molnár Albert életútján keresztül és az ehhez kapcsolódó élménypedagógiai foglalkozások által a gyerekeket a reformáció korába szeretnénk visszarepíteni.

A KOEN Alapítvány 2017-es évi Vakációs Bibliahét programja igényelhető a régiókoordinátoroknál.

Hű ha...

Vakációs bibliahét Nyár Népdalszövegek
 Gyerekek HÜSÉG imádság Evangélium
 Dániel története Népi játékok
 népi kézművesség Bibliá Bogács és Boróka
 Szenci Molnár Albert munkafüzet
 Solá tanítások... SDG vidámság
KOEN 2017 www.bibliahet.eu
 Jelentkezés a régiókoordinátoroknál

Kedves Testvérek!

A reformáció 500. évfordulójának évében az Egyházzenei Osztály egy játékot indít, amellyel szeretnénk minél több olvasóban felkelteni a kíváncsiságot énekeink iránt. A vetél-

November 26-án Rimaszombatban zajlott az országos énekverseny döntője.

kedő kérdései a hazai és a külföldi reformáció zenéjét és annak hatását helyezik a középpontba, a reformátorok és szellemi utódaik életének eseményeire, helyszíneire és műveire kérdezzük rá. Havonta hét kérdésre keresünk választ 10 hónapon keresztül.

Célunk, hogy megmutassuk a reformáció ma élő, hitüket énekelve is megvalló utódainak, milyen gazdag kincsünk van, milyen különböző hitvalló élethelyzetekben születtek az énekek, milyen erő van bennük. Vegyük hát kezünkbe az Énekeskönyvet és fedezzük fel (újra) a benne rejlő csodákat! Sok sikert Isten áldásával!

(Minden hónapban három nyertest sorsolunk ki, akik értékes könyvajándékot kapnak. A minden fordulóban helyesen válaszolók közül kerül ki a fődíj nyertese.)

Bodnár Noémi

Az első forduló kérdései

1. Kit készítetett első éneke megírására az a szomorú esemény, hogy 1523. július 1-jén a brüsszeli vásártéren megégetik két rendtársát az antwerpeni kolostorból?

2. Ki volt az a híres és ünnepeelt udvari költő (1496–1544), akire Kálvin 1539-ben rábízta a zsoltárok versbe foglalását? A költő ifjú éveiben I. Ferenc király udvarában Párizsban udvaroncként élt, mikor azonban a reformáció híveivel kapcsolatba lépett, eretnekként bebörtönözték, majd száműzték. Így hívta meg Kálvin Genfben, ahol nehezen viselte a város szigorúan puritán légkörét, ezért elhagyja Genfét. Torinóban halt meg.

3. Ki az a nagy svájci reformátor, aki ugyan tíz hangszeren játszott, zeneileg nagyon képzett volt, mégis kitiltotta az éneket és a zenét az istentiszteletről, mivel a Szentírás azt nem rendeli el, vagy nem indokolja a jogosultságát?

4. Kinek a nevéhez fűződik a zsoltárok első magyar kiadása?

JÁTÉK! JÁTÉK! JÁTÉK!

5. Melyik ének az, amelynek eredeti címe: „B. B. nevére – kiben bűne bocsánatjáért könyörgött akkor, hogy házasodni szándékozott.”? A szerző a magyar irodalom kiemelkedő költője, Bornemisza Péter tanítványa. A keresett ének valószínűleg 1584 őszén keletkezett, mert ennek az évnek a karácsonyán kötött a szerző házasságot özv. Várady Mihályné, szül. Dobó Krisztinával.

6. Mit jelent a zsoltárparafrázis?

a) zsoltár lassú éneklése b) a zsoltár ritmus nélküli éneklése c) zsoltárátköltés

7. Ki az a berlini kántor és zeneszerző, aki sok Luther-ének dallamának az atyja? Az illető 1598-ban született Gross-Breesenben egy fogadós fiaként. Regensburgban Paulus Homberger tanítványaként komoly zenei képzésben részesült. A zene mellett teológiai tanulmányokat is folytatott. 1622-től haláláig, 1662-ig a *Grauen Kolostor Gimnázium* tanára és a *Szent Miklós templom* kántora volt.

A helyes megfejtéseket kérjük, hogy az egyhazzeneijatek@reformata.sk címre küldjék el **február 10-ig**.

Szavalóverseny

A reformáció hatására Magyarországon megnövekedett a nyelv szerepe és virágba borult az anyanyelvi kultúra. Már a 16. században sajátos irodalmi műfajok jöttek létre, iskolák és nyomdák nőttek gombaszám az országban. Megerősödött a nemzeti tudat, a nemzeti egység, a nemzeti szellemű kultúra gondolata.

Ezt az örökséget ápolva, egyházunk a reformáció 500. évfordulója alkalmából szavalóversenyt hirdet a felvidéki magyar református gyülekezetek, református alap- és középiskolák diákjai számára. A versenyre protestáns magyar költők és írók verseivel, prózáival lehet jelentkezni. A református keresztyén hithez köthető (Krisztus tanításával és a keresztyén alapigazságokkal kapcsolatos művek), vagy a nemzeti identitást erősítő irodalmi művek választását kérjük.

Néhány név a protestáns költők és írók irodalmi kánonjából: Balassi Bálint, Csokonai Vitéz Mihály, Berzsenyi Dániel, Kölcsey Ferenc, Petőfi Sándor, Arany János, Tompa Mihály, Jókai Mór, Mikszáth Kálmán, Ady Endre, Szabó Dezső, Móricz Zsigmond, Áprily Lajos, Jékely Zoltán, Reményik Sándor, Németh László, Szabó Lőrinc, Illyés Gyula, Ignác Rózsa, Sütő András, Kányádi Sándor, Csoóri Sándor, Wass Albert, Szabó Magda, Weöres Sándor.

A vers- és prózamondók négy kategóriában indulhatnak: I. kategória: 1–3. osztály; II. kategória: 4–6. osztály; III. kategória: 7–9. osztály; IV. kategória: középiskolások.

Területi elődöntők: 2017 márciusa; az országos döntő: 2017 áprilisa. A Felvidéki Református Szavalóverseny országos döntőjének győztesei részt vesznek a 2017 májusában Kisvárdán, a reformáció 500. évfordulója alkalmából a Tőkés László Alapítvány által megszervezésre kerülő szavalóversenyen.

A jelentkezési határidő: **2017. január 31.** A jelentkezéseket az edes.eniko@gmail.com címre várjuk. A jelentkezési lapot egyházunk honlapjáról lehet letölteni.

Örvendezésre és hálaadásra indító ajándék A Magyar Kormány támogatta egyházunkat

Az Úr 2016. évében Isten kegyelméből rendkívüli méretben építkezhetett a Szlovákiai Református Keresztyén Egyház hét magyar egyházmegyéjének száz gyülekezete. Magyarország Kormányának jóvoltából az Emberi Erőforrások Minisztériuma (EMMI) nevében Balog Zoltán miniszter 1 milliárd forint támogatást adott át 2016. február 20-án egyházunk elnökségének.

Elindult az örömteljes tervezés, az önrészek felmérése, a projektek kidolgozása, a tervdokumentációk engedélyeztetése, a kivitelezők kiválasztása és a beruházási szerződések megkötése. Az esperesek kapták feladatuk, hogy koordinálják az egyházmegyékben a tervezetek kidolgozását és a támogatás elosz-

Megújulhatott az ekecsi templom tetőzete.

tását. Az egyetemes egyházi beruházásokat a püspök, a püspökhelyettes és a zsinati főtanácsos koordinálták, hogy szép rendben folyjon le minden. A támogatás célszerű kihasználásáért és a hiánytalan elszámolásért **Fazekas László** püspök felelt.

Nyár elején kezdődtek el a munkák, amik őszre be is fejeződtek. Ezután következett a munkálatok dokumentálása és a kiadások rendezése. Az esperesek egyházmegyei szinten elvégezték a dokumentációk ellenőrzését, majd a koordinációs tanács is megtette a végső ellenőrzést, minek eredményét összegezve leadták az Emberi Erőforrások Minisztériumában.

A támogatásnak köszönhetően megmozdult az egész felvidéki magyar nemzetközösség egyházi és civilszférája, munkát kaptak vállalkozók és kivitelezők. Az építkezések felélesztették a projektet benyújtó egyházközségek elnökségét, presbitériumát, tagságát. A támogatás erkölcsi és gazdasági kihatással volt a gyülekezet közösségére, az adott településre és önkormányzatára, az egész régióra és egyházmegyére.

A hét magyar egyházmegyében 2016. október 16-án elkezdődtek az egyházmegyei hálaadó istentiszteletek, amelyek egy-egy liturgiával és programmal voltak megtervezve. A programokat **Rákos Loránt** zsinati jogtanácsos moderálta. Az egyházmegyék hálaadó istentiszteletére meghívást kaptak az egyházmegye gyülekezetei, a régió polgármesterei, a magyar kultúra és politika képviselői. Magyarország Kormányát az Emberi Erőforrások Minisztériumának államtitkárai képviselték, valamint a keleti tájakon **Haraszti Attila** kassai főkonzul és a nyugati végeken pedig **Czimbalmosné Molnár Éva** pozsonyi nagykövet.

Október 16-án Udvardon a komáromi egyházmegye húsz; november 6-án Tornagörgön az Abauj-tornai egyházmegye tizenkét; november 13-án Bátkában a gömői egyházmegye tizenhat; november 20-án Apáczaszakállason a pozsonyi egyházmegye tizenöt; november 26-án Nagykaposon az ungi egyházmegye hat; november 27-én Királyhelmecezen a zempléni egyházmegye tizenhárom és december 11-én Nagysallón a barsi egyházmegye tizennyolc megvalósult projektjéért adtunk hálaát Istennek.

Ez a rendkívüli nagyságú támogatás előmozdította a református egyház gazdasági megerősödését, emelte a felvidéki magyar református egyházközségek tagjainak az öntudatát, segítette megtartását, jelképezte a Kárpát-medencei reformátusság összetartozását. Mindezt hálát adtunk a megtartó és kegyelmes Istennek az egyházmegyei hálaadó istentiszteleteken.

Fekete Vince

Pozsonyi Református Egyházmegye

A pozsonyi egyházmegyében tizenöt egyházközség javított és újított. Egyházmegyénk 117 500 eurós támogatást kapott.

Számomra az egyik legfontosabb üzenete ennek a támogatásnak az, hogy gyülekezeteink békességben fogadták a döntést és nem lett harag, sértődés abból, hogy a beérkezett harminc igényből csak minden másodikat tudtuk támogatni.

Megújult az alistáli imaház, amelyen nyílászárókat cseréltek és tetőt újítottak. Apáczaszakállason a nyolc éve felújított parókia és gyülekezeti terem külső festése készült el, ezzel új külsőt kapott az esperesi hivatal is. Csicsón nyílászárókat cseréltek a parókian. Csilizpatason a régi, szinte már életveszélyes templomi karzat újult meg teljesen. Csilizradványon a parókia külső szigetelését tudták elvégezni a támogatásból. Dunaszerdahelyen egy érdekes beruházás történt: egy fotovoltaikus naperőmű került a parókiaira, ami nyár óta termeli az áramot, biztosítva ezzel a parókia villanszükségletének egy jelentős részét. Az ekecsi gyülekezet felújíthatta a templom teljes tetőszerkezetét. A gelléri és bogyai gyülekezetünk kicserélte a templomon és a parókian az ablakokat. Kulcsodon külső szigetelést kapott a parókia és megoldották az épület körüli vízelvezetést. Lakszakállason teljes nyílászárócseré volt a parókian. Madban

A szapi templomtető is új lett.

(Folytatás a 14. oldalon)

Örvendezésre és hálaadásra indító ajándék A Magyar Kormány támogatta egyházunkat

(Folytatás a 13. oldalról)

a templom ablakait és bejárati ajtaját cserélték ki. Nemesócsán a gyülekezeti terem ablakai újultak meg. Szapon új cserép került a templomra és Tanyon a parókia ablakait cserélték ki. A támogatásból elvégzett munka mellett sok gyülekezetben még további munkákat is generált az EMMI támogatás. Így egyházmegyénkben a 117 500 eurós támogatás további közel 54 000 euró kifizetett értékű további munkát generált. Ez azt jelenti, hogy a Pozsonyi Református Egyházmegye tizenöt gyülekezetében a Magyarország Kormányától kapott minden 100 forint, 146 forint kifizetett értékű beruházást eredményezett. Köszönet Magyarország Kormányának!

Somogyi Alfréd

A madari templomtető javítása zajlik.

Komáromi Református Egyházmegye

A komáromi egyházmegye szinte minden évben nagymértékű beruházásokat valósít meg a birtokában lévő ingatlanjaiban. Legtöbbször önerőből igyekeznek újítani, sokan élvezik a helyi önkormányzatok támogatását is, és évente két gyülekezet segítségével hívhatja az egyházunk Közalapja építkezési keretének lehívható támogatását is. De olyan nagymértékű felújítás, mint ami a Magyar Kormány adományából valósulhatott meg 2016-ban, még nem volt. Érdemes lenne elgondolkoznunk, milyen anyagi tehertétel és összefogást igénylő momentuma volt gyülekezeteinknek az, amikor a használatban lévő épületeinket építették. Nekünk most ezeket csak fenntartanunk és gondoznunk kell és az is milyen nehezen megy.

A felújított udvardi templom.

A mintegy 144 200 euró hatékony felhasználásáról az Egyházmegye Tanácsa döntött. A huszonöt kérvényből húszat tá-

mogatott 5000-tól 10 000 euróig terjedően. Mint kiemelt egyházmegyei beruházás, Bátorkeszi kapott 13 200 eurót, ahol a Fireszke Gyermekek-, Ifjúsági és Konferencia-központ továbbfejlesztését támogatta. A többi gyülekezet a tulajdonában lévő épület felújítására igényelt támogatást. Így megújult nyolc tető: a madari templomon, a deáki, dunamocsi, nagykeszi, ógyallai parókián, valamint a búcsi, imelyi, perbetei gyülekezeti épületen. Külső felújítást végzett épületén vagy templomán Gúta, Martos, Párkány, Udvard, Zsigárd és nyilászárókat cseréltek Érsekújvárbán, Kamocsán, Negyeden, Sókszelőcén, Vágfarkasdon. Megyercs gyülekezete a parókia fűtésének a rekonstrukciójára kapott támogatást. Szinte minden gyülekezet sikeresen elvégezte a tervezett munkákat szeptember végéig és megkezdődött a pályázatok elszámolása.

Egyházmegyénk egyik legkisebb gyülekezetében, a perbetei gyülekezethez tartozó udvardi leányegyházközségben tartottuk október 16-án az elvégzett munkákért a hálaadó istentiszteletet. Az udvardiak megújult temploma egyházmegyénk egyik ékszerdobozja lett. Bizakodóan és hálás szívvel imádkozunk a belső megújulásért is.

—SZSZ—

Barsi Református Egyházmegye

2016. december 11-én, adventben örömmünnepre hívatottak a nagysallói református templom harangjai. A barsi egyházmegye számára az Emberi Erőforrások Minisztériuma által folyósított, mintegy 126 400 euró támogatásból megva-

Az ipolypásztói parókián zajlik a tetőcsere.

lósuló 18 beruházásért és az oroszokai gyülekezetnek a templom építésére juttatott 15 525 euróért adtak hálát a hívek. (Utóbbi külön említendő, mivel nem az egyházmegyei, hanem a központi keretből kaptak támogatást, ám ugyanúgy Magyarország Kormányától.) Összesen 141 925 euró támogatásban részesült a barsi egyházmegye, a pályázaton kívüli gyülekezeti önrész pedig 176 105,82 euró volt.

Ezen kívül még 19 600 euró támogatást kapott az érsekkétyi Református Óvoda és Alapiskola, valamint 17 300 euró a

(Folytatás a 15. oldalon)

Örvendezésre és hálaadásra indító ajándék A Magyar Kormány támogatta egyházunkat

TUDÓSÍTÁS

(Befejezés a 14. oldalról)

lévai Czeglédi Péter Református Gimnázium, amit tanszerekre, segéd- és kísérleti eszközökre fordítottak.

A következő felújítások történtek meg: Ipolyságon parókia kialakítására lakást vásárolt a gyülekezet. Léván a parókia nyílászáróinak és a villanyhálózat cseréje, Hontfüzesgyarmaton a templom külső vakolatának felújítása, nyílászárók cseréje, Ipolypásztón a parókia tetőcseréje, Érsekkétyen a parókia nyílászáróinak a cseréje, gáz bevezetése és fürdőszoba felújítása,

A farnadiak temploma is megújult.

Nagykálnán a parókia fűtésrendszerének felújítása, Pozbán a parókia ablakcseréje és a fűtés korszerűsítése, Zselízen a templom és a parókia közös épületének fűtésrekonstrukciója, Nagyölvenden a parókia szociális helyiségeinek felújítása, Nagy-

don a templom tetőszerkezetének a felújítása, Farnadon a templom külső rendbetétele, Garamszentgyörgyön a volt iskolaépület ablakcseréje, Kisóváron a templom villanyhálózatának a felújítása, a harangok villamosítása, Sárón nyílászárók cseréje, Újlóton a parókia nyílászáróinak a cseréje és fűtésre-

Oroszka épülő temploma.

konstrukció, Vámosladányban a parókia ablakcseréje, Nemesboriban a templom külső felújítása, Nagysallón pedig a templom külső felújítása történt meg.

Összesítve 318 030,82 euró fordított a barsi egyházmegye területén fekvő gyülekezeti ingatlanokra, mely az egyházközösségek megerősítése célját szolgálják. A legtöbb támogatást az Ipolysági Református Egyházközösség kapta (12 000 eurót) és a legnagyobb önrészt (49 281,96 eurót) pedig a Lévai Református Egyházközösség tette hozzá a parókia felújítására.

Sándor Veronika

Ároni családból származott. Nagypapja, Borza Mór börtönlelkészként szolgált és egy ideig a hetényi gyülekezetet is pásztorolta, azt a gyülekezetet, ahonnan évtizedekkel később az unoka nyugalomba vonult. Édesapja, id. Borza Zoltán 1936-tól 1944-ig (az intézmény bezárásáig) a beretkei árvaház lelkipásztora volt.

Borza Zoltán 1931. április 16-án született Dunaradványon, édesapja akkori szolgálati helyén. Két testvérrel – Erzsébettel (aki Mikó Jenőhöz, a későbbi püspökhöz ment feleségül) és Dániellel – nőtt fel. Az általános iskolát Beretkén végezte, 1942-ben a Sárospataki Református Főgimnázium diákja lett. A történelmi helyzet miatt Tornalján szlovák nyelvű gimnáziumban érettségizett. Édesapja utolsó szolgálati helyéről Jókáról, mintegy az apai kívánságnak eleget téve jelentkezett a prágai teológiára. Tanulmányai befejezése után Varga Imre püspök Hardicsára helyezte ki, majd a katonai évek után Ko-

BORZA ZOLTÁN (1931–2016)

máromba került, innen pedig a pozsonyi gyülekezetbe püspöki segédlelkésznek. Egy év eltelte után visszakerült Hardicsára, ahol három évig szolgált, majd ezt követően beszolgált a bacskai, a leleszi és a

bélyi gyülekezeteket. 1963-ban Isten újra a nyugati országokba vezérelte és lett a sókszelőceiek lelkipásztora. Tíz évvel később, 1973-ban a hetényi gyülekezet hívta és választotta meg lelkipásztorának. Nyugalmozásáig itt hirdette Isten igéjét, vitte a gyülekezet ügyeit.

Állhatatos lelkület, töretlen vitalitás jellemezte, sokrétű tevékenysége a gyülekezetben és az Egyetemes Egyházban nem tűnt el nyomtalanul. Két cikluson keresztül tagja volt a Zsinatnak. Több éven keresztül a komáromi egyházmegye lelkési főjegyzőjeként tevékenykedett.

2002 őszén, 29 év után, 71 éves korában tette le a szolgálatot és búcsúzott el a hetényi gyülekezettől és az Egyetemes Egyháztól.

December 6-án a komáromi temetőben Fazekas László püspök hirdette Isten vigasztaló üzenetét, az egyházmegye nevében pedig jelen sorok írója búcsúzott Borza Zoltántól.

Szénási Szilárd

NEKROLÓG

Csehtestvér Egyház. December 1-je és 3-a közt a Csehtestvér Egyháznál Prágában járt egyházunk képviselőjében Fazekas László püspök, Géresi Róbert és Ján Semjan püspökhelyettesek, Porubán Ferenc és Julius Kováč főgondnokhelyettesek, Ibos Henriett, a Diakóniai Központ igazgatónöje és Palcsó Attila külügyi tanácsos. Szó esett az egyház finanszírozásáról, a teológusképzésről és a diakóniáról.

Hanuka. Fazekas László püspök és Sasák Attila püspöki titkár december 6-án részt vettek Pozsonyban az izraeli nagykövetség szervezésében megtartott hanukán.

Adventi fogadás. Fazekas László püspök is részt vett december 8-án azon az adventi találkozón, melyet Magyarország köztársasági elnöke, miniszterel-

Nyílt nap a Selye János Egyetemen

A komáromi Selye János Egyetem **2017. február 14-én** nyílt napot tart. A látogatók részletes és pontos tájékoztatást kapnak az egyetemen és a Református Teológiai Karon folyó tanulmányi programokról, szakokról, valamint a felvételi eljárással kapcsolatos tudnivalókról.

A Dékáni Hivatal és a Tanulmányi Osztály munkatársai, illetve az egyes tanszékek vezetői, oktatói mutatják be a kar működését és oktatási kínálatát, valamint válaszolnak minden kérdésre.

Pályázat

A Szlovákiai Református Keresztyén Egyház Zsinati Tanácsa – összhangban az egyházzenei osztály szervezeti és működési szabályzatának 7. §-ában foglaltakkal – pályázatot hirdet egyházunk egyházzenei osztálya igazgatói tisztének betöltésére. A tisztség betöltésének feltételei: önálló református egyháztagság és szakirányú felsőfokú végzettség.

A pályázatnak tartalmaznia kell a pályázó szakmai önéletrajzát, a feltételek teljesítését igazoló okiratait, valamint az egyházzenei osztály működésére, finanszírozására és fejlesztésére vonatkozó koncepcióját. A pályázatot ajánlott küldeményként legkésőbb **2017. február 28-ig** beküldeni a Zsinati Iroda címére (Fő tér 23., 979 01 Rimaszombat) „Egyházzenei pályázat” megjelöléssel.

nőke és az Országgyűlés elnöke tartott a budapesti Sándor-palotában az elszakított területeken élő történelmi egyházak képviselői számára.

Kárpátalja nincs egyedül. December 8-án Nagymenyeren zajlott az a jótékonyági est, amelyet a pozsonyi egyházmegye szervezett a kárpátaljai magyar közösségek megmaradásáért. Az est keretén belül átadták a Gulácsy Lajos ösztöndíj-támogatásának első részletét is a Nagyberegi Református Líceum diákjai részére.

Iskolatörténeti kiállítás. A rimaszombati Tompa Mihály Református Gimnáziumban december 9-én Nagy Ákos Róbert gömöri esperes igei be-

Pályázat

A Kamocsai Református Egyházközség a Szlovákiai Református Keresztyén Egyház 3/2012-es számú, a lelkészek választásáról szóló törvénye 6. § (2) bekezdésével összhangban pályázatot hirdet a megüresedett első lelkészi állás betöltésére.

A gyülekezet – melynek a liturgiában használt nyelve a magyar – a lelkészeknek biztosítja a teljes gyülekezeti fenntartású lakhatást, az egyéb juttatásokat pedig díjlevélben határozza meg. A gyülekezet elvárja a gyülekezeti lelkészi szolgálattal járó általános szolgálatok teljes körű és önálló ellátását.

Pályázhatnak mindazon lelkészek, akik teljesítik a Szlovákiai Református Keresztyén Egyház általános érvényű belső jogszabályai idevonatkozó rendelkezéseit.

A gyülekezet örömmel venné, ha a pályázó lelkész hitét szeretetben megélt, lehetőleg házas, az ifjúsággal örömmel foglalkozó, jó énekes, a közéletben aktív és a kulturális életben pedig tevékeny személy lenne.

Benyújtandó dokumentum: részletes szakmai önéletrajz a lelkészi szolgálatban eltöltött évek feltüntetésével, valamint pár pontban felvázolt tervek és célkitűzések a gyülekezetépítéssel kapcsolatban.

Pályázati határidő: **2017. február 28.**

A meghívással megbízott gondnok neve és elérhetősége: **Pethes István** 0940/740 648.

A pályázatokat magyar nyelven az alábbi címre kell beküldeni: Református Lelkészi Hivatal, 941 21 Kamocsa 100. A borítékon kérjük feltüntetni: „Pályázat”.

vezetőjével megnyílt a Protestáns Iskolatörténeti Mozaik című vándorkiállítás.

Karácsonyi együttlét. December 15-én Pozsonyban az Ökumenikus Lelkigondozói Szolgálat hivatalában Fazekas László püspök karácsony előtti találkozón vett részt többek közt Marian Boddolló tábori püspökkel és František Rábek ordináriussal.

Beiktatás. December 18-án a Negyedi Református Egyházközségben istentisztelet keretében lett beiktatva hivatalába Csonthó Aranka megválasztott lelképásztor. Az igehirdetés szolgálatát Fazekas László, a beiktatását pedig Szénási Szilárd esperes végezte.

A Pátria rádió református műsorai:

Január 29-én, 7.05-kor Sándor Veronika újlóti lelképásztor igehirdetésében arra mutat rá, hogy Jézus az út az Atyához.

Február 12-én, 7.05-kor Csonthóné Kocsi Aranka negyedi lelképásztor arról szól, hogy aki Krisztusban marad, az megmarad a szeretetben.

A Világosság másnapi (hétfői) ismétlésének kezdési időpontja: 13.05.

(A műsor a közvetítést követő naptól meghallgatható a Sola rádió honlapján is: <http://refradio.eu/radio/sola/>)

Szerkesztő-műsorvezető: **Iski Ibolya**

KÁLVINISTA SZEMLE

A Szlovákiai Református Keresztyén Egyház hivatalos lapja. A kiadó címe:

Jókai u. 34., 945 01 Komárno.

Cégbejegyzési szám: 00179191

Megjelenik havonta.

Főszerkesztő: Fazekas László

Szerkesztő: Kis Lucia

Titkár és lapterjesztő: Kis Lucia

Előfizethető a református lelkészi

hivatalokban és a szerkesztőség címén.

Előfizetési díj: egy (kalendáriumi) évre 4,20 euró.

A lapterjesztést a szerkesztőség végzi: **930 10 Dolný Štál (Alistál) 386.**

E-mail: ksz@reformata.sk

Telefon: **031/55 90 141** (egyben fax és üzenetrögzítő is)

A kéziratokat nem őrizzük meg, nem küldjük vissza, rövidítésük és szerkesztésük jogát fenntartjuk. A tudósítások teljes terjedelemben megtalálhatóak a www.reformata.sk honlapon.

Nyomdai előkészítés: Kis Lukács

Nyomja: Reproffset, Dunaszerdahely

ISSN: 1335-7298

Nyilvántartási szám: EV 3628/09